

Yeterlilik Testi Katılımcıları için Temel Talimatlar

Giriş

Bu broşür, bir yeterlilik testi (YT) programına katılırken dikkate alınması gereken temel adımları özetleyen kapsamlı bir kontrol listesi olarak tasarlanmıştır. Uygun bir YT programının seçildiğinden emin olunmalıdır [1]. Katılımcıların genel hatalardan kaçınmasına ve başarılı sonuçlar elde etmesine yardımcı olacak önemli ipuçları sunar. Yeterlilik testi katılımının ana aşamaları, YT numunelerinin teslim alınmasından alınan değerlendirmelerin gözden geçirilmesine kadar olan süreci kapsar [1-3]. Aşağıda ele alınan birçok konu için elde edilen sonuçların dokümantasyonu, özellikle akreditasyon amacıyla önerilmektedir.

1. YT Katılımından Önce

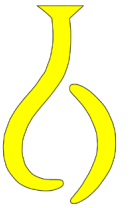
- ☐ YT sağlayıcısının laboratuvar ait güncel fatura, gönderim ve teknik iletişim bilgilerine sahip olduğunu doğrulayın.
- ☐ Laboratuvarda aşağıdaki konulara ilişkin dokümante edilmiş prosedürlerin olduğundan emin olun veya gerekirse bu prosedürleri hazırlayın: YT sonuçları teslim alındığında gözden geçirilmesi; değerlendirmeler kötü performans gösterdiğinde düzeltici faaliyetlerin gerçekleştirilmesi; YT sonuçlarının zaman içinde periyodik olarak gözden geçirilmesi; YT raporlarının muhafazası.

2. YT Numunelerinin Teslim Alınması

- ☐ YT numunelerinin bulunduğu paketi teslim alır almaz açarak durumlarını kontrol edin. Herhangi bir YT numunesi eksik, kırık, sızdıran veya başka bir şekilde hasar görmüşse, YT sağlayıcısı ile iletişime geçin ve yenisini talep edin.
- ☐ YT sağlayıcısının talimatlarını (ör. elleçleme, saklama, ön işlem, hazırlama, sonuçların raporlanması) dikkatlice inceleyin, açık ve anlaşılır olduklarından emin olun.
- ☐ YT numunelerini, laboratuvardaki normal prosedürlere göre kaydedin, tanımlayın ve işretleyin.
- ☐ YT numunelerini, verilen talimatlara uygun olarak muhafaza edin.

3. Ölçümler

- ☐ Ölçümlere başlamadan önce YT sağlayıcısı tarafından sağlanan talimatları dikkatlice okuyun.
- ☐ YT sağlayıcısı tarafından aksi belirtilmedikçe ölçümleri rutin test koşullarına mümkün olduğunca yakın şartlarda gerçekleştirin.
- ☐ Analizin, ölçüm son tarihi gerekliliklerini karşılayacak şekilde gerçekleştirildiğinden emin olun.

Eurachem

A FOCUS FOR
ANALYTICAL CHEMISTRY
IN EUROPE

4. Sonuçların Raporlanması

- ❑ Sonuçların YT sağlayıcısına raporlanması için yeterli zaman ayırın.
- ❑ YT sağlayıcısının talep ettiği tüm bilgileri raporlayın.
- ❑ Sonuçların istenen formatta (ör. birimler, anlamlı rakam sayısı, ondalık basamaklar) raporlandığından emin olun.
- ❑ Göndereceğiniz sonuçların iletmeyi planladığınız doğru sonuçlar olduğundan emin olun ve tespit edilen herhangi bir aktarım hatasını (ör. numunelerin veya analitlerin karıştırılması) düzeltin.
- ❑ Sonuçların YT sağlayıcısına gönderilme sürecinin tamamlandığını teyit edi.

5. Yeterlilik Testi Raporlarının Gözden Geçirilmesi

- ❑ YT raporunu mümkün olan en kısa sürede okuyun ve sonuçlarınız ve diğer bilgilerin doğru yansıtıldığını kontrol edin; herhangi bir hatayı derhal YT sağlayıcısına bildirin.
- ❑ YT turuna ilişkin yorumlara, performans değerlendirmesini ve bireysel sonuçlarınıza ilişkin diğer açıklamalar sağlayan hususlara dikkat edin.
- ❑ Değerlendirilen performansınızı laboratuvar prosedürlerinize uygun şekilde dikkatlice gözden geçirin.
- ❑ YT raporunu iç prosedürlerinize uygun olarak muhafaza edin.

6. Katılım Sonrası Takip Faaliyetleri

- ❑ Herhangi bir kötü performans laboratuvarınızın kalite sistemine uygun şekilde araştırın [4].
- ❑ Kötü performansın etkisini değerlendirin (ör. düşük kaliteli verilerin müşterilere raporlanmış olma riski).
- ❑ İlgili durumlarda gerekli düzeltici faaliyetleri uygulayın ve mümkünse, etkinliği değerlendirmek için fazla YT numunelerini kullanın [5].
- ❑ Zaman içindeki performans eğilimlerini ve konsantrasyon seviyelerini vb. izleyin.

Daha fazla bilgi ve ek okuma

- [1] B. Brookman and I. Mann (eds.) Eurachem Guide: Selection, Use and Interpretation of Proficiency Testing (PT) Schemes (EN, 3rd ed. 2021).
- [2] Eurachem broşürü: "Laboratuvarım için doğru yeterlilik testi programını seçme" (TR, 2. basım, 2025)
- [3] Eurachem broşürü: "Yeterlilik testi - Ne kadar ve ne sıklıkta?" (TR, 2. basım, 2025)
- [4] Eurachem broşürü: "Yeterlilik testinde kötü performans nasıl araştırılır" (TR, 2. basım, 2025)
- [5] Eurachem broşürü: "Artan yeterlilik testi numunelerinin kullanımı" (TR, 2. basım, 2025)

Tüm belgeler şu adresten erişilebilir: www.eurachem.org

YT sağlayıcıları ve çevrimler hakkında bilgi ulusal akreditasyon kuruluşunuzdan, EPTIS web sayfası (www.eptis.org) veya diğer ulusal veya uluslararası kuruluşlardan edinilebilir.

Produced by the Eurachem Proficiency Testing Working Group - www.eurachem.org
First Turkish edition, September 2025
Translation and adaptation into Turkish by Eurachem Türkiye

Subscribe to Eurachem e-News at <https://www.eurachem.org/subscribe>